

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 23

Fylke: Aust-Agder

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Landeit

Emne: Bondstfeltet i Vardags

Bygdelag: øvre og nedre

Oppskr. av: Jøren G. Lomund

Gard: Gammel

(adresse): Landeit Grimsdals

G.nr. 78 Br.nr. 4

A. Merk av om oppskriften er etter eiga røynsle. *Østerlit ikke regnsette*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

11.

Bondstfeltet i Vardags

1

Ønskal alltid vrd bordet i Stova helst. Vinterdag,
men om sommeren sat ein i brøggerhuset elles
i Hjeldekrond. Sver det var i endestill til å få
mat i.

2

Heldt huslyden sat ved Sami bord. Det er òk
dig brølli. Det var bygd

3

Her lyja oss spiser husbands føllet Saman ved
Kvarn. varsl! Det har dei gjort før i tida og i
Vor tid også. Det Husend. Sena delt. Etterpå
lausa, at husbands føllet åt før leg bygd, men
no er det jord blitt

4.

Husbands føllet og tenorar spiser Sami varsl,
det har ikke vært, var slått ned på del i bondibegg-
da.

5

Her spiser ein om vinteren i Stora om sommer-
en vanleg i brøggerhuset. Det er slått dan dei
spiser i Hjeldekrond.

6

På helgdagene spiser ein i Stova ellers når

det er gressen. Ær det gressen spises kanskje falt ned i
brøggerhuset.

7

Det var som det hørde, husbonden hadd.
vanlig bensfloss i ørekordene elles flos-
ser i dei sigrønne del hørde,

8

Det var ikke vanlig brattbret. Bonna sat som
dei valbun. Den kikk for allt. Bonna var att stå
er ikke lurtulla her.

9

Husbonden hadd. Samme sted som den sin
ved ørekordene, den var aldri effa ut han,
hadd han avstyg att all gressen het til.

10

Y ei bladstova i eit moderne innrettehus
er som før stend huet berdeint felatt som
men, så komme og esteig. Sjavis der er kom-
me en eldre, ho barne og ho lekkarne ved
mude enden. Bladstova sit ved sverden sin
mot husbonden, så ho kann ha avstyg att all
gås gress og kaff sit.

11

Før i tida var det so ynnst rund i valla heidene,
det var mykje anna frå kvar dag arbeid var
hadd. I dei seinare år var aldi dei stundig heid-
ene for dei gresset til høns. Og her aldri kaff,
att kroppen sat rund læra på vid bordet, i alle
i ein vanleg bevelede heim. Og han var ikke
meget fornødt att det kaff var brukt, men det var
mykje i heimarder dei var sysslaus og istrøg
hadd. Hordetilføl. Slekt er ja allt blitt mo.

12

Før i tida brukte dei mykje og eta av bann faset;
var det graut, reito dei av frø faset deler av grau-

ta, som var tilfeld. Ha, der var litt trøtten om dette, da møtte byen dei feste for lit, for den var frast. För i tida brukt ein mykt, galldor vifjellskopp, den stalla dei mykets runga. Det er no blitt skred å drikkja av hanv myketskopp. Myketskoppen var i alder tid laga av tre. Og gjerne til brukka dei i faci ogge graul i tillegg og dyppe han i myketsfatsi, det var tillye brukt no i tida. No lever han sin kopp i driksla av og han den graula lass. Det var først dei kaffien kom i blant att ført felles hvor den drikkja kopp.

13

För i tida brukkaden til kaffen og dette grufta fra bordet. Dei brukte ei treskål, til underlag. Nå i tida hadde dei grufta fra eit lett bord og austi brygja fra øyra på lastarset til han bordfalle.

Varm rett u servert i gruve fat fra bordet.

På landsbygda var det iese, store tilfeld man om der var opptak i kvardeggslag, men til bøndagsbrukkader ser vi etter til han servert etter kaffen ved bordet.

14

Jau, den tilfelden brukkar dei også i var tid. Dei la del dei badd av buel millom flatbrödsbrygja. Den brukta mykt, flest gleder, då dei bruktta leter elles lomme, dei fleste flat millom flatbröd bryggen, dei gav høod ein smak. Dei brukta mykt lepta som dei la i fast slag festt. Kjet, men heile festt. Slike leter brukta dei mykt til middagsmåltidet.

15

Jau, her brukta dei mykt, og dyppe buttferbete i kaffikoppen og drikkja kaffi. Det, He kaffen del for god bordstillell.

16

Å driftha Kafíar til Hala var i 1911, rettna for god hordatíðir. Gamli Hjerringas leiruða var sýrði den skíði. Þei setti til Hala frá fengurendene og leiles og slursja, og í 1916, eftir ófara, frakkradur mætu bin. Nærdui drakinn

17

Gaffelen Horn í bratt 17 í 80 ára aldur sinn, með miðunni fyrstli. Fór brattudei á laukald op av bappo, eftir sinn er meig fortals - fæsta dei del upp meid heindene. Á Þastla heindene náði til Hjeld. Þa varal brattudei há á segja all blader frá hendi laggða.

18

Ý gamli dagar bili tollkúrunum bratt fel að einsvöld Rauðheimum bratta veit eg ekki.

19

Hver haddi sín lífsemi, ennig og hær hækkt all í gamal dæd, bleikka dei oddar ar lífsemi, náð dei haddi efti, og haddi bo lífsemi í ei Veggebyggðarsel til meist. miðlid. Ý gamal tid var, lífsemi laga að frá Skanar, fæstu dei lífsemi ar jers, sedan lífsemi ar níðum. Hordi dei leggjo á Þastla lífsemi, ham og leostli. Þar í 80 ára

20

Förðilæs Vart fyrst leiruð i miðun ar 80 ára. Í fundi með miðun fyrstli, og ða fyrir leiðsíða fyrstafallarkar. Fór brattu dei fállarkar ar frá. Þá var í þann tíða dei q. 1914 órei frá fullisfat til hennar ar dagar fállarkar.

21

Þei brattu sýrði fólkssátt til Hvarðar og frá gardarum. Þei klag stendiz frá hordet mellom Hvarð miðlid til meist. hord betning.

22

Einnig brattu Hvarðar leard, men. fólkssátt en i leiruð frá dei flæði slader í laggða.

Möllper her var att allt. Mennd. fortynen seg, å la
det han haddi haug fik, men den hevde på sien
bladu, att dei delar maten i fortynan. Den Kalle
det å blefta ut maten. Yst bordet falt felts
förr sime fortynan, og so eller kvar som
dei sat vid bordet.

Somrör og ast bli vanlig delo ut sitt Koat som
sat vid bordet og var blodig, flatbröt og
leppa, varl delar ut, ei lefft til koar. No blod
maten för bordet, en leva. Kano fortyna
seg arddi han her haug för

Dei aldrar og hale vallene fällit jaust blöte
fortynan, men lorna fällit ar aldrar, men der
var lorna som åt litt myggi, som ein, Vanlig
Hirudin åt som noet kille så myggi, som
ein valltu mann. Där i hvet arbeidet var han

När lorna hafi 5-6 år gamla, mennd. dei greg seg
kjøle vid bordet, men lundane var allt, killeia
deim, så dei ette, hala för bordet. Dei fällit
Vanlig eige blodpudding so dei ette, kalla det
blöda. Det ette lett lärt dei seg, det å ete uten
å blöta, og far og snar og dei aldr hædde følgja
med deim.

Det var alminnelig i den fört. tiden o förgone
maten til Smålandss

Den fleste familier heller ei bord lögn för maten
og diller astenhet fara eller besavore som
offredet. Den blötlens lekulla dei alltid i Krubben
hemma. Det er ingen blötlens nær Mor og Anna

Etta ha mat, Etta del Krøtten heimar leit hæbban
du syðr, si en den er hornen oppslis.

39

Jau, del var luttat è boratthi ved bordet, men
den mått, atslig Vera lög kryssta, men del kundi
Vera ligg dom. Var heint, den heldst fala om.

40

Dei rekkna det òg, for den framfurd og le idt
bordet. Gaml. flett òg, att des kundi. Horna leit
motto, dessom ein del leg til á le ved bordet.
3 Krøtten heimar. Vah del atslig. Vellet og le idt
bordet

41

Verblig ligg den ferkheit idt bordet, men Krøt
lynd ligg kryssa dei både, for og etter oraten.
Den var dei gamli dom. òg, att lyngur den vell
leg tom idt bordet, kundi den Horna ligg gråla
før bordet

42

Som regel mått ein vanda til allt var ferdig,
før ein oppslit frá bordet

43

Ein degjer helle. Iell for oraten. Leit heim meira

44

Horn del ein framand har inn under måltidet,
vart han bid om á sette seg ned ved bordet
í faddi i måltidet

45

Horn del ein framand inn under måltidet.
So han. Gud bixou oraten!

46

Horn del ein gjet til gards. Væl del som regel
stille mat til þau mellom måltidum

47

Før i tida mått ein ete den mat ein vandag

4. Gunnla tel Høardags, men nu i tida blir det vanlig
at folk møtter ekteføra der han

38

jo, det var vanlig å Hølla Høff. Ly ale om det
være var behovet mat all åt. Det hører til fra
bene stader, att kelen stod fio heile døgna.

Vat des gav til folkt fælled ei leggjeisen ein
Kopp frukkaffi med honn og salt

39

Det hører fra ein stod, all den kona er freman.
Høll garden. Bonden dreiv mygg, med høge -
lekull, so han vart ved spret for det arbeide,
Mannen som kona vare innstyrket fra høge -
krutts ammady. Bonden gikk, ikke i mitten
Karet for honou, men så, Ne et fra Kjøkkenet
til Høardags, du må ha de goda i Køkkenet der å
få mat. Gaa fettet middagssval bau. Var
mølle av det best, han. Lædd, brødkli.

Hvis ein gjest som er Komen og skal ha mat
her vanlig luet hønden mid og hold han med
helskrap

40

Hjon ein gjest til gårds og skal ha mat er ikke
alle, hvis hønden fra han. Når han har best han
forsvun leg, lar han det bli i sand det, er det
hast oppengjert fra alle gjestne har varingstid.

41.

Hvis ein lar gjesten sitte å leiou, og ate, er det
alltid ein av hønslender som er bestade, og
underhaider spetten under matbordet. Han
sit vanleg til høste bløkken fra hønden vendte
mot spetten, og dermed at aller som det
skal vera

Jorn G. Tunesen

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

